

якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах.

Таким чином, дослідивши особливості кримінальної відповідальності за домашнє насильство, ми дійшли висновку, що необхідно посилити відповідальність та збільшити верхню межу санкції статті 126-1 КК України з 2 до 5 років.

Список використаних джерел

1. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України / Укладачі: Запорожцев А.В., Лабунь А.В., Заброта Д.Г., Басиста І.В., Дроздова І.В., Брижик В.О., Мусієнко О.М. – Київ, 2012. – 246 с.
2. Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» // Відомості Верховної Ради, 2018. – № 5. – Ст. 34.
3. Заславська М. Г. Питання кримінально-правового захисту від насильства в сім'ї // Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. – 2015. – № 2. – С. 196–204.
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України, 2001. – № 25-26. – Ст. 131.

Ключові слова: кримінальний кодекс, відповідальність, домашнє насильство, потерпілий.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Колодін Д. О.

Матвійчук Катерина Володимирівна

студентка 3-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОСТАНОВЛЕННЯ СУДДЕЮ ЗАВІДОМО НЕПРАВОСУДНОГО ВИРОКУ, РІШЕННЯ, УХВАЛИ АБО ПОСТАНОВИ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ

Конституція України закріплює, що права та свободи людини і громадянина захищаються судом. Виходячи із положень Основного Закону, зокрема ст. ст. 124, 127, правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, а здійснюють його судді [1]. Постає питання повинна бути гарантом здійснення справедливого правосуддя та прийняття ним правосудного рішення. Однак, бувають випадки, коли судді зловжива-

ють наділеними повноваженнями і ухвалюють неправосудні рішення. Будь-які неправосудні рішення є надзвичайно небезпечними як для держави, так і для окремих осіб тому, що ухвалення неправосудного рішення підриває авторитет судової влади, знижує рівень довіри до неї у суспільстві, суперечить загальному розумінню демократичної держави.

Тому протидія кримінальним правопорушенням судді, що вчиняються під час здійснення ним правосуддя є одним із головних завдань кримінально-правової політики держави. Так, постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови визнається кримінально-караним діянням і підлягає кваліфікації за ст. 375 Кримінального кодексу України [2]. Варто зазначити, що норми даної статті застосовуються вкрай рідко, але в тих, поодиноких, випадках є певні проблеми її застосування.

Перш за все, варто з'ясувати, що розуміється під поняттям «неправосудний». Поширеним в юридичній літературі є твердження, що неправосудність судового рішення варто розглядати скрізь призму його незаконності та необґрунтованості, оскільки вирок може бути або правосудним, тобто законним та обґрунтованим, або неправосудним, тобто незаконним та необґрунтованим [3, с. 21].

Однак, саме необхідність з'ясування проблем застосування положень даної статті зумовили актуальність даного дослідження.

Однією із основних проблем є колізія між нормами матеріальної (кримінальним правом) та відповідної їй процесуальної галузі права. Це зумовлено відсутністю термінологічної єдності. У нормах матеріального права, у ст. 375 КК України, йдеться про постановлення неправосудного рішення, то у Кримінально-процесуальному кодексі для позначення даного поняття застосовується словосполучення «незаконний вирок» [4, с. 43].

Варто зазначити, що не всі незаконні рішення винесенні судьями передбачають відповідальність за ст. 375 КК України. Завідомо неправосудний вирок (рішення, ухвалу, постанову) варто відрізнити від вироку, який є незаконним через так звану судову помилку, хоча він і тягне його скасування в суді апеляційної чи касаційної інстанції, але не підлягає кримінальній відповідальності за ст. 375 КК України.

Постановлення неправосудного акта включає в себе такі елементи:

- 1) складання відповідного процесуального акта;
- 2) його підписання суддею (судьями);
- 3) проголошення цього акта (доведення до відома учасників процесу).

Тобто, злочин, передбачений ч. 1 ст. 375 КК України, вважається закінченим з моменту проголошення неправосудного рішення незалежно від часу набуття законної сили судовим актом, його виконання чи наслідків, які були ним спричинені.

В юридичній літературі існує думка, що обов'язковою умовою притягнення до відповідальності за ст. 375 КК України є скасування або зміна судового акта судом вищої інстанції. Прихильники цієї позиції переконані, що саме за таких умов можна стверджувати, що судовий акт був незаконним, оскільки при скасуванні чи зміні судового рішення вказується, які порушення допущені суддею.

Однак, з даною теорією важко погодитись, тому що безпосередньо сам Кримінальний кодекс не вимагає попереднього скасування неправосудного вироку, рішення, ухвали, постанови для застосування ст. 375 КК України і при перегляді судом вищої інстанції не завжди є можливість з'ясувати, що він є неправосудним. Тобто, лише внаслідок проведення слідчих дій можна з'ясувати, що суддя постановив неправосудний вирок, рішення, ухвалу чи постанову.

Однак, якщо визнати перегляд судового рішення обов'язковою умовою для притягнення до відповідальності за даною статтею, то виникає ще одна проблема – органи досудового розслідування не зможуть порушити справу навіть за наявності приводів і підстав до того та вирішити питання про притягнення судді до кримінальної відповідальності, якщо не відбудеться перегляд такого судового рішення судом вищої інстанції.

Отже, як ми бачимо, проблема притягнення судді до відповідальності за постановлення неправосудного рішення, ухвали, постанови, вироку є багатоаспектною і потребує більш детального дослідження та чіткого законодавчого врегулювання, а також подолання колізій між нормами матеріального та процесуального права.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 5 квітня 2001 року № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Грошевий Ю.М. Правові властивості вироку – акта правосуддя: навч. посібник / Ю.М. Грошевий. – Х., 1994. – 48 с.
4. Горелик А.С. Преступления против правосудия. – СПб., 2005. – С. 235; Иванов В.Д. Вынесение заведомо неправосудного приговора, решения или иного судебного акта (ст. 305 УК РФ) // Антология научной мысли: к 10-летию Российской академии правосудия: Сборник статей. – М., 2008. – С. 419.

Ключові слова: неправосудний, неправосудне рішення, суддя, кримінальна відповідальність, вирок.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Тавлуй О. В.